

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Basanavičiaus g. 5, LT-01118 Vilnius, tel. +370 679 73 210, el. p. info@lrkm.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188683671

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2025- Nr. S-

I 2025-10-28 Nr. S-4303

Kopija

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

Valstybinei kultūros paveldo komisijai

Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros
ministerijos

VĮ „Turto bankas“

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO AUDITO KOMITETO POSĖDYJE PRIIMTŲ
SIŪLYMŲ**

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, vykdydama Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2025 m. spalio 28 d. pavedimą Nr. S-4303, pagal kompetenciją išnagrinėjo Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto 2025 m. spalio 15 d. posėdžio protokolinį nutarimą dėl 2 klausimo (protokolo Nr. 141-P-24) (toliau – protokolinis nutarimas) ir jame keliamus klausimus dėl Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo (toliau – ŽRĮ) 13 str. 4 p. pakeitimo ir žemės privatizavimo kultūros paveldo objektų – buvusių dvarų sodybų teritorijose.

Protokoliniame nutarime keliami klausimai, reikalauja ekspertinio vertinimo, todėl Kultūros ministerija juos pateikė apsvarstyti Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ekspertų komisijai (toliau – NKPAE komisija)¹, kuri 2025 m. lapkričio 19 d. posėdyje juos išnagrinėjo ir nutarė:

1. ŽRĮ 13 str. 4 p. nuostatos, nuo 1997 m. liepos 23 d. iki 2025 m. liepos 1 d. draudusios privatizuoti žemę buvusių dvarų sodybų teritorijose, išskyrus šiose teritorijose esančius žemės sklypus prie privačių gyvenamųjų namų ir kitų namų valdos statinių, neužtikrino buvusių dvarų sodybų teritorijų vientisumo išsaugojimo, nes buvusių dvarų sodybų išsaugojimas iš esmės nepriklauso nuo žemės nuosavybės formos jų teritorijose. Dvarų sodybų vientisumą turėtų užtikrinti ne draudimas privatizuoti žemės sklypus, bet draudimas dvarų sodybų teritorijas ir jose esančius žemės sklypus padalyti ir (ar) atidalyti į du ar daugiau žemės sklypų.

2. Dvarų sodybos teritorija tradiciškai yra sudaryta ne tik iš reprezentacinės, bet ir ūkinės dalies, neatsiejamos nuo istoriškai susiklosčiusios žemėvaldos, kuri nuosavybės teise, dažniausiai priklausė dvaro savininkui ir iš jos naudojimo gaunamos pajamos buvo naudojamos dvaro pastatų ir reprezentacinės dalies plėtrai ir priežiūrai. Todėl žemės privatizavimas buvusių dvarų sodybų teritorijose iš esmės gali būti naudingas pritaikant dvaro sodybas naudoti autentiška ar istoriškai susiklosčiusia paskirtimi, kuri dažniausiai buvo susijusi su žemės ūkio veikla. Tačiau būtina nustatyti pirmumo teisę dvaro rūmų ar kitų išlikusių reprezentacinių pastatų savininkams privatizuoti ar pirkti iš kitų asmenų dvaro sodybos teritorijoje esančius žemės sklypus ir kitus nekilnojamuosius daiktus.

¹ Kultūros ministro 2025 m. kovo 13 d. įsakymas Nr. ĮV-199 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ekspertų komisijos sudėties patvirtinimo“.

3. Rekomenduoti patikslinti ŽRĮ 13 str. 4 p. ir jame išbraukti išimtį, leidžiančią privatizuoti buvusių dvarų sodybų, įrašytų į Vyriausybės tvirtinamus neprivatizuotinių buvusių dvarų sodybų – istorijos ir kultūros paminklų ar neprivatizuotinių buvusių dvarų sodybų – istorijos ir kultūros paminklų teritorijų sąrašus, teritorijose esančius žemės sklypus prie privačių gyvenamųjų namų ir kitų namų valdos statinių, nes šiuose sąrašuose esančių dvarų teritorijos negali būti skaidomos į atskirus žemės sklypus ir šių dvarų teritorijose suformuoto vientiso žemės sklypo valdytojais turėtų būti valstybės ar savivaldybės institucijos ar įstaigos.

4. Rekomenduoti patikslinti Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (toliau – SŽNSĮ) Nr. XIII-2166 59 ir 60 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą NR. XVP-703, svarstomą Lietuvos Respublikos Seime, ir jame sustatyti, kad ne tik saugomų, bet ir registruotų Kultūros vertybių registro informacinėje sistemoje, bet nepaskelbtų saugomais nacionalinio ir regioninio reikšmingumo lygmens dvarų sodybų teritorijas ir jose esančius žemės sklypus draudžiama padalyti ir (ar) atidalyti į du ar daugiau žemės sklypų, išskyrus įstatymuose nustatytus atvejus, ir taip užkirsti kelią tolimesniam visų nacionalinio ir regioninio reikšmingumo lygmens dvarų, nepriklausomai nuo jų saugojimo statuso, teritorijų skaidymui.

Kultūros ministerija, įvertinusi aukščiau nurodytas NKPAE komisijos rekomendacijas, prašo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos inicijuoti ŽRĮ Nr. I-1607 4, 8, 16, 18, 19, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto NR. XVP-700, svarstomo Lietuvos Respublikos Seime papildymą ŽRĮ 13 str. 4 p. pakeitimu ir pasiūlyti iš ŽRĮ 13 str. 4 p. išbraukti išimtį, leidžiančią privatizuoti buvusių dvarų sodybų, įrašytų į Vyriausybės tvirtinamus neprivatizuotinių buvusių dvarų sodybų – istorijos ir kultūros paminklų ar neprivatizuotinių buvusių dvarų sodybų – istorijos ir kultūros paminklų teritorijų sąrašus, teritorijose esančius žemės sklypus prie privačių gyvenamųjų namų ir kitų namų valdos statinių.

Kultūros ministerija taip pat siūlys patikslinti SŽNSĮ Nr. XIII-2166 59 ir 60 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą NR. XVP-703, svarstomą Seime, ir siūlys jame nustatyti, kad ne tik saugomų, bet ir registruotų Kultūros vertybių registro informacinėje sistemoje bei nepaskelbtų saugomomis nacionalinio ir regioninio reikšmingumo lygmens dvarų sodybų teritorijas ir jose esančius žemės sklypus draudžiama padalyti ir (ar) atidalyti į du ar daugiau žemės sklypų, išskyrus įstatymuose nustatytus atvejus, ir prašo Aplinkos ministerijos pritarti šiai NKPAE komisijos rekomendacijai.

Kultūros ministerija taip pat prašo Aplinkos ministerijos įvertinti NKPAE komisijos siūlymą Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės išigijimo įstatyme ir kituose įstatymuose nustatyti pirmumo teisę dvaro sodybos kompleksą sudarančių kultūros paveldo statinių savininkams privatizuoti ar pirkti iš kitų asmenų dvaro sodybos teritorijoje esančius žemės sklypus ir kitus nekilnojamuosius daiktus.

Teisės ir žmogiškųjų išteklių skyriaus vedėjas,
atliekantis ministerijos kanclerio funkcijas

Virginijus Varnaitis

Gintaras Džiovėnas, tel. +370 608 46 011, el. p. gintaras.dziovenas@lrkm.lt

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija 188683671, J.Basanavičiaus g. 5, LT-01118 Vilnius, Lietuva
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL SEIMO AUDITO KOMITETO POSĖDYJE PRIIMTŲ SIŪLYMŲ
Dokumento registracijos data ir numeris	2025-11-27 Nr. S-2302
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2025-11-28 Nr. D7-11200
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Virginijus Varnaitis, Teisės ir žmogiškųjų išteklių skyriaus vedėjas, atliekantis ministerijos kanclerio funkcijas, Teisės ir žmogiškųjų išteklių skyrius
Sertifikatas išduotas	VIRGINIJUS VARNAITIS, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2025-11-27 15:04:09 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2025-11-27 15:04:15 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA ECC, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2024-12-27 08:17:10 – 2028-12-26 08:17:10
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2025-05-16 11:31:08 iki 2028-05-15 11:31:08 "Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2025-05-16 11:31:08 iki 2028-05-15 11:31:08
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.85.4
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2025-11-28 09:07:00)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2025-11-28 09:07:01 DBSIS